

рази менший, ніж під наметом деревостану, тому його варто зараховувати до життєздатного підросту з коефіцієнтом 0,25, що дозволить частину лісокультурних площ, за умови штучного доповнення (часткових лісових культур), залишати під природне залісення і зменшити частку рукотворних лісів у регіоні.

ЗМІНА ЛОКАЛЬНОЇ ЩІЛЬНОСТІ ФРАКЦІЙ ФІТОМАСИ СТОВБУРІВ ДЕРЕВ БУКА ЛІСОВОГО У РІЗНИХ ТИПАХ ЛІСОРΟΣЛИННИХ УМОВ ПОЛОНІНСЬКОГО ХРЕБТА УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ

Задорожний А.І., здобувач⁹

Національний лісотехнічний університет України, м.Львів

Метою дослідження є оцінювання зміни локальної щільності компонентів фітомаси стовбурів дерев бука лісового у корінних букових деревостанах типів лісорослинних умов (ТЛУ) С₃ та D₃ на території Полонинського хребта Українських Карпат.

Для дослідження динаміки щільності компонентів фітомаси стовбура (деревини стовбура, деревини стовбура у корі та кори стовбура) корінних букових деревостанів використано дослідні дані, отримані за результатами закладання 36 тимчасових пробних площ (ТПП) з оцінкою компонентів фітомаси деревостанів на території Полонинського хребта Українських Карпат.

Локальна щільність компонентів фітомаси стовбура характеризує мінливість розподілів значень показників базисної щільності, а також щільностей у абсолютно сухому стані та у стані максимального насичення водою на різних відносних висотах стовбура. Значення показників локальної щільності було визначено на пні та на відносних висотах стовбура 0,25, 0,50 та 0,75 h. Дослідний матеріал було згруповано за типами лісорослинних умов. Результати дослідження наведено у таблиці.

Аналізуючи табл. 1, слід відзначити, що існує істотна різниця зміни значень у ТЛУ D₃ та С₃. Для ТЛУ D₃ зміна показників щільності у абсолютно сухому стані наближена до типу лінійного зростання значень щільності зі зростанням відносної висоти стовбура. У ТЛУ С₃ крива зміни аналогічного показника характеризується z-подібним типом. У цьому ж ТЛУ такий тип характерний і для зміни щільності у стані максимального наси-

⁹ Науковий керівник – доктор сільськогосподарських наук, доцент Гриник Г.Г.

чення та для базисної щільності, за винятком локальної базисної щільності для деревини стовбура у корі, яке має низхідну тенденцію.

Таблиця

Зміна локальної щільності основних компонентів фітомаси стовбурів дерев бука лісового з відносною висотою стовбура дерева

Щільність	Компонент фітомаси стовбура	Відносна висота стовбура			
		0	0,25	0,50	0,75
Тип лісорослинних умов С ₃					
У абсолютно сухому стані	деревина стовбура в корі	646	650	606	607
	деревина стовбура	659	719	626	665
	кора стовбура	410	596	521	509
У стані максимального насичення	деревина стовбура в корі	983	1006	981	993
	деревина стовбура	999	1082	1033	1028
	кора стовбура	889	951	914	846
Базисна	деревина стовбура в корі	533	524	490	485
	деревина стовбура	535	552	482	531
	кора стовбура	349	511	450	550
Тип лісорослинних умов D ₃					
У абсолютно сухому стані	деревина стовбура в корі	641	657	688	703
	деревина стовбура	665	685	711	724
	кора стовбура	489	571	582	595
У стані максимального насичення	деревина стовбура в корі	1039	978	1060	1035
	деревина стовбура	1077	1007	1115	1100
	кора стовбура	922	906	1003	959
Базисна	деревина стовбура в корі	491	549	527	559
	деревина стовбура	493	558	519	540
	кора стовбура	404	514	462	497

Локальна щільність у стані максимального насичення у ТЛУ D₃ для усіх досліджуваних компонентів фітомаси стовбура від окоренкової частини до відносної висоти 0,25 h зменшується, після чого плавно зростає до відносної висоти 0,75 h, при чому значення локальної щільності для цієї відносної висоти є максимальне, після чого до відносної висоти 0,75 h відбувається незначне зменшення значень цього показника. Значення визначеної локальної базисної щільності у цьому ТЛУ має певні особливості: локальна базисна щільність деревини стовбура у корі перевищує значення локальної базисної щільності деревини стовбура на відносних висотах 0,50 h та 0,75 h. Подібне явище спостерігається і для значень локальної базисної щільності в ТЛУ С₃: значення базисної щільності деревини стовбура у корі незначно перевищує на відносній висоті 0,50 h. У обох випадках можливим поясненням цього явища є зміна локальної базисної щільності кори стовбура, щільність якої, а також воло-

говміст та щільність у абсолютно сухому стані істотно відрізняються від аналогічних показників деревини стовбура. За рахунок того, що під час визначення базисної щільності використовуються показники взірця за різного ступеня насиченості водою або вологості та за рахунок істотної різниці у поглинанні води власне корою, обчислені значення локальної базисної щільності в обох ТЛУ мають певні відмінності від типів зміни локальної щільності у абсолютно сухому стані та у стані максимального насичення.

Висновки. Для ТЛУ D₃ зміна показників щільності у абсолютно сухому стані наближена до типу лінійного зростання значень щільності зі зростанням відносної висоти стовбура. У ТЛУ C₃ крива зміни значень локальної щільності у абсолютно сухому стані характеризується z-подібним типом. У цьому ж ТЛУ такий тип характерний і для зміни локальної щільності у стані максимального насичення та для базисної щільності, за винятком локальної базисної щільності для деревини стовбура у корі, яке має низхідну тенденцію. Найменш мінливою є зміна показників локальної щільності у абсолютно сухому стані та базисної щільності для деревини стовбура, але у ТЛУ D₃ значення локальної щільності у як абсолютно сухому стані, так і базисна щільність, вздовж висоти стовбура зростає, а у ТЛУ C₃ навпаки – спадає. Найвищою мінливістю відзначається локальна щільність кори стовбура на різних відносних висотах.

ЛІСІВНИЧО-ТАКСАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ СТАРОВІКОВИХ ДЕРЕВОСТАНІВ ПРИРОДНОГО ЗАПОВІДНИКА „РОЗТОЧЧЯ”

Заїка В.К., професор; Зварич О.Д., здобувач¹⁰;

Зварич Ю.В., асистент

Національний лісотехнічний університет України, м.Львів

У фітоценозах природного заповідника „Розточчя” за обмеженості антропогенного впливу та відсутності господарської діяльності спостерігаються природні закономірні процеси формування деревостанів. Вони зумовлені виключно внутривидовими та міжвидовими конкурентними взаємодіями організмів у межах фітоценозів. Дослідження лісівничо-таксаційних показників та лісовідновних процесів провели в старовікових деревостанах природного заповідника „Розточчя”, які ростуть у різних типах лісу свіжих та вологих сугрудів і грудів. Їх вік становить 110-165 років.

¹⁰ Науковий керівник – доктор сільськогосподарських наук, професор Заїка В.К.